

ภูมิอากาศจังหวัดยะลา

ขนาดและที่ตั้ง

ยะลาเป็นจังหวัดชายแดนที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย ตั้งอยู่ประมาณที่ละติจูด 5.5° ถึง 6.7° เหนือ ลองจิจูด 100.8° ถึง 101.7° ตะวันออก มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 4,521 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,084 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสงขลาและปัตตานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสงขลาและประเทศมาเลเซีย

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดยะลาเป็นภูเขาสลับซับซ้อน และมีที่ราบอยู่เป็นส่วนน้อย ภูเขาที่สำคัญคือภูเขาสันกาลาคีรี ซึ่งกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดยะลาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิดคือ ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ภาคต่าง ๆ ทางตอนบนของประเทศตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาว แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปรวมถึงจังหวัดยะลาก็มีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมนี้พัดผ่านอ่าวไทยจึงพาเอาไอน้ำไปตกเป็นฝน อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ แต่อาจมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราวลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกกั้นกระแสลมไว้ทำให้ภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดยะลามีฝนน้อยกว่าภาคใต้ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลม

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดยะลา พิจารณาตามลักษณะอากาศของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้
ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลานี้เป็นช่วงว่างของลมมรสุม จะมีลมจากทิศตะวันออกและทิศตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดคือเดือนเมษายน แต่จังหวัดยะลาอยู่ใกล้ทะเลจึงไม่ร้อนมากนัก เพราะได้รับกระแสลมและไอน้ำทำให้อากาศคลายความร้อนลงไปมาก

ฤดูฝน แบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย และอีกช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม เพราะได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทยทำให้มีฝนตก โดยมีฝนสูงสุดในช่วงเดือนธันวาคม

ฤดูหนาว โดยทั่วไปเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีลมเย็นและแห้งจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยเข้าปกคลุม แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลจึงได้รับอิทธิพลจากลมนี้เต็มที่ทำให้มีฝนตกชุก โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม

อุณหภูมิ

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเล ทำให้ฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนมากนัก ส่วนฤดูหนาวอากาศไม่ถึงกับหนาวจัด โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 32.9 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 22.9 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือเดือนเมษายน ซึ่งอุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 40.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2559 และอุณหภูมิต่ำที่สุดที่เคยตรวจวัดได้คือ 16.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2531

ฝน

ยะลาเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกจัดว่าเป็นจังหวัดที่มีฝนค่อนข้างดีตลอดปี ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนชุกมากกว่าฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เพราะอยู่ทางด้านตะวันออกของภาคใต้ ไม่มีเทือกเขาสูงปิดกั้น จึงได้รับมรสุมเต็มที่ทำให้มีฝนตกชุกโดยเฉพาะเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ปริมาณฝนของจังหวัดอยู่ในเกณฑ์ดีถ้าเทียบกับทั้งประเทศ แต่ถ้าเทียบภายในภาคเดียวกันถือว่าปานกลาง ฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 2,222.1 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 177 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนธันวาคม มีฝนเฉลี่ยประมาณ 423.1 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน ปริมาณฝนสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ใน 24 ชั่วโมง 358.6 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2536

พายุหมุนเขตร้อน

เนื่องจากจังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่มีลักษณะภูมิประเทศตั้งอยู่ที่ละติจูดต่ำและใกล้เส้นศูนย์สูตร พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าใกล้หรือเข้าสู่จังหวัดน้อยกว่าจังหวัดอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่ภาคใต้ จังหวัดยะลาจะได้รับผลกระทบเนื่องจากพายุลมแรงและฝนตกหนักด้วยเช่นกัน

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 ปรากฏว่ามีพายุเคลื่อนจากอ่าวไทยและเคลื่อนผ่านหรือเคลื่อนเข้าใกล้จังหวัดยะลาโดยตรงมีเพียง 2 ลูก ในเดือนธันวาคม (2507, 2509) และมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้ง 2 ลูก ทำให้จังหวัดยะลามีฝนตกหนักถึงหนักมากและมีลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดน้ำท่วมได้ กำลังแรงของลมจะทำอันตรายแก่อาคารบ้านเรือนและพืชผลการเกษตรเสียหาย

ส่วนพายุที่มีความรุนแรงและทำความเสียหายให้แก่จังหวัดยะลาและภาคใต้เป็นบริเวณกว้างได้แก่พายุโซนร้อน “แฮเรียต” ซึ่งก่อตัวในทะเลจีนใต้ใกล้ปลายแหลมญวน เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2505 แล้วเคลื่อนเข้าสู่อ่าวไทยพร้อมกับทวีความรุนแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อน และได้เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และสงขลา ระหว่างวันที่ 25 – 26 ตุลาคม แล้วเคลื่อนตัวลงสู่ทะเลอันดามัน พายุนี้ได้ทำความเสียหายเกือบทุกจังหวัดในภาคใต้ โดยมีผู้เสียชีวิตถึง 935 คน และบาดเจ็บ 445 คน ทรัพย์สินของทางราชการและราษฎรเสียหายคิดเป็นมูลค่าถึง 1,320 ล้านบาท นับเป็นความเสียหายจากภัยธรรมชาติที่ร้ายแรงครั้งหนึ่งของประเทศไทย

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดยะลา

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ ได้มาจากผลการตรวจของสถานีตรวจอากาศยะลา ซึ่งทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติต่อไป

สถานีตรวจอากาศยะลา ตั้งอยู่ในเขต อ.เมือง จ.ยะลา 95000 (โทรศัพท์ 073 215157) หรือที่ละติจูด 06 องศา 31 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 100 องศา 17 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 36 เมตร

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 - 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา

กรมอุตุนิยมวิทยา

มกราคม 2566